

Om Ungdom og Fritid

Vi er en demokratisk barne- og ungdomsorganisasjon for brukere, ansatte og frivillige i kommunalt støttede fritidsklubber, ungdomshus og liknende åpne møteplasser. Organisasjonen vår skal bidra til å styrke miljøer der barn og unge kan utvikle sin egen aktivitet, der demokrati, medvirkning og samskapning står i sentrum.

Fritidsklubbene er en sentral møteplass og kulturarena for ungdom, som gir mestring, sosialkompetanse og forebygger marginalisering, rus og utenforskap. Mer enn 670 fritidsklubber, ungdomshus og juniorklubber i hele Norge er medlem hos oss. Dermed representerer vi ca. 120 000 barn og unge, og nærmere 3000 ungdomsarbeidere.

Fakta om fritidsklubber

Fritidsklubb er den største fritidsaktiviteten etter organisert idrett blant ungdom. I alderen 13-18 år bruker ca. 120 000 barn og ungdommer fritidsklubber og åpne møteplasser jevnlig. Dette på tross av at det kun er 48% av ungdommene i landet som er fornøyd med tilgangen på møteplasser som fritidsklubber og ungdomshus, ifølge Ungdata. Kun 60% av ungdommene er fornøyd med sitt lokale kulturtilbud. 70 kommuner har ikke fritidsklubb i det hele tatt. Ulikt biblioteker og kulturskolen er det ikke noe lovfestet krav om at hver kom-

mune skal ha en fritidsklubb. Derfor er det opp til kommunale politikere hvorvidt klubben prioriteres eller ei. Redd Barna lanserte nylig en rapport om hvorfor fritidsklubben er så viktig for mange unge, som kan leses her.

Hvorfor er fritidsklubb viktig?

Inkludering

Alle barn har rett til lek og fritid etter Barnekonvensjonen (art. 31) og norsk lov. Å delta på fritidsaktiviteter bidrar til tilhørighet, fellesskap og mestring. Allikevel møter barn og ungdom flere barrierer når de ønsker å delta på fritiden, inkludert penger, transport, manglende møteplasser, fordommer og psykisk press. Fritidsklubben er den fritidsarenaen der ungdom møter færrest barrierer for deltakelse; prestasjonspress minimeres, tilbudet er gratis og påmelding kreves ikke. Rekrutteringen til ungdomsklubber er bred; ingen grupper er betydelig under- eller overrepresentert.

FRITIDSKLUBBLØFTET

Demokrati

Alle barn og unge har en rett til å bli hørt etter Barnekonvensjonen (art. 12), og til å ha innflytelse over fritidsaktivitetene de deltar på etter Fritidserklæringen. Fritidsklubber kjennetegnes av at ungdommer selv utvikler og skaper aktivitet med veiledning fra ungdomsarbeidere. Medvirkning er en forutsetning for å lykkes med å utvikle gode og bærekraftige møteplasser for unge. Det er fordi ungdommer selv vet best hva som gjør et sted attraktivt og hvilke aktiviteter som skal tilbys. Klubb bidrar dermed til å ivareta barn og unges rett til å bli hørt.

Folkehelse

Etter Barnekonvensjonen (art. 24) har barn og unge rett til høyest mulig oppnåelig levestandard. Det betyr at de har rett til forebyggende og behandlende helsetiltak som er fysisk og økonomisk tilgjengelige og ikke-diskriminerende. Det å være i aktivitet og å være sammen med venner har en positiv effekt på unges utvikling og helse. I Norge lever 115 000 barn og unge i lavinntektsfamilier med stor risiko for utenforskap og psykiske v. De har i mindre grad enn andre en nær venn og er mindre populære blant jevnaldrende. Deltakelsen i fritidsaktiviteter blant dem med lav sosioøkonomisk status er halvparten så høy som blant dem med høy sosioøkonomisk status. I fritidsklubben er det motsatt. Klubbene når alle typer ungdom, men skiller seg fra andre fritidsaktiviteter fordi de når ut til flere med lav sosioøkonomisk status, flere med minoritetsbakgrunn og flere med sosialt svake relasjoner til skole og foreldre. Samtidig viser forskning at ungdom som bruker klubb har sterkere vennerelasjoner enn andre. Slik er fritidsklubber en motkraft til utenforskap, men også ensomhet som plager 24% fra 13 til 19 år, et folkehelseproblem som innebærer økt risiko for individuelle helseplager og høye

samfunnskostnader. Derfor omtales fritidsklubbene som en viktig aktør i folkehelsemeldingen, lavinntektsstrategien, Kjøsutvalgets rapport og i statusrapport 15 om barn og unges tjenestetilbud under pandemien.

Kultur

I kulturloven står det at alle skal få muligheten til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk. Fritidsklubb er den største kulturarenaen for ungdom nasjonalt. Klubbene er grobunn for en rik og mangfoldig kultur ettersom de utvikler kulturtilbud på barn og unges premisser. Derfor fanges populærkulturelle uttrykk ofte opp og videreutvikles på klubbene blant morgendagens utøvere, publikum og arrangører. I 2021 løftet flertallet av 101 kommunale ungdomsråd ivaretagelsen av gamle og etableringen av nye fritidsklubber som det viktigste av 23 foreslåtte tiltak i "Barn og unges stemmer: kunst og kultur"-rapporten (2019), skrevet i forbindelse med barne- og ungdomskulturmeldingen. I den ferske rapporten fra Telemarksforskning "Organisering, prioritering og planlegging" er fritidsklubb det flest kultursjefer (56%) ville prioritert dersom de fikk frie driftsmidler.

Vil du vite mer om arbeidet til Ungdom og Fritid?

Vår nettside

ungdomogfritid.no

Facebook

[Ungdom og Fritid](#)

Instagram

[@ungdomogfritid](#)

